

Møtebok for Vestre Slidre fjellstyre

Arkiv nr:

Sak nr 34/2019

Møtedato: 20.11.19

Møtestad: Slidre

Saksbehandlar: Harald Ranum

S663, Bjødnhøvd – søknad om flytting av løe / bygging av nytt lagerhus

Stølsbrukaren søkjer om å få flytte løe som ligg nede på stølsjordet opp til stølstunet. Løa er så dårleg stand at det må byggast opp av ny material. Løa har tilnærma mål som den gamle løa, 12,8 m x 6 m - ca. 77 m² (BYA). Løa var målt opp av Statskog i 1969 og er registrert med eit areal på 65 m² (BYA)

Søkjaren skriv at det er andre behov for hus i dag mot det var når løa var i bruk som løe. No er det meir behov for å bruket huset til lager for verktøy, utstyr og fôr til husdyr. Utforming av bygget er i all hovudsak som tidlegare, men det er planlagt 5 stk. vindaug for å få inn lys.

På stølen er det frå før eit fjøs på 110 m² (BYA) på og eit sel på 89 m² (BYA).

Søklar skriv at stølen er i bruk til beite og slått. Stølen er etter desse opplysningane i bruk etter reglane i fjellova og skal behandlast etter §10 i stølsforskrift:

Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet.

Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.

Søknaden er sendt til Statskog og Oppland fylkeskommune for uttale den 1.7.19.

Søkjaren skriv i søknaden:

Denne stølen ligger til hovedbruket Reien gnr 51 bnr 1 i Vestre Slidre kommune, og det er jeg som er eier av Reien.

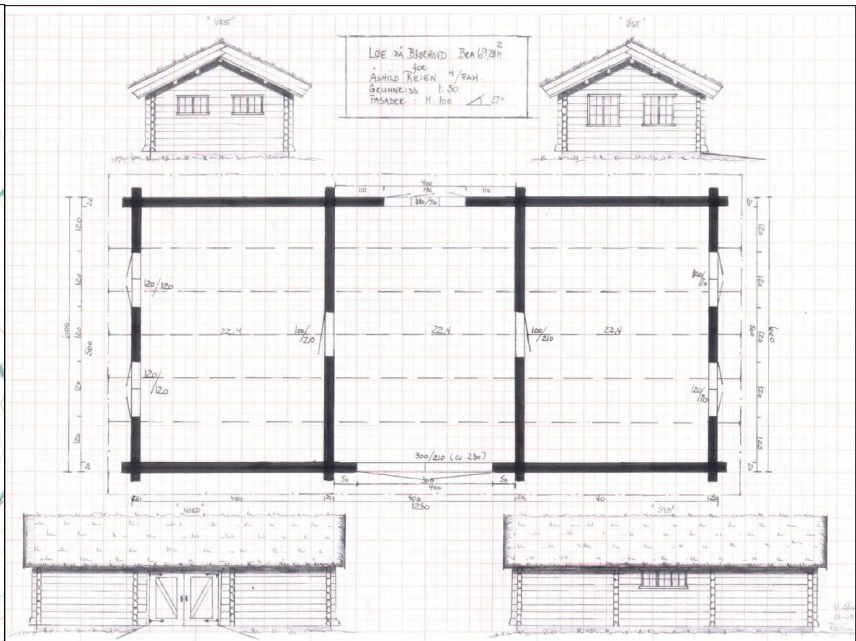
Stølen Bjødnhøvd er i bruk til både beite og slått. Det er to jorder tilhørende stølen, der det «nye» fnr 664 blir slått og høstet hvert år, mens det «gamle» fnr 663 har blitt nyttet mest til beite. Det «gamle» fikk en vesentlig oppgradering for noen år siden da vi foretok beitepussing og drenering. På det gamle jordet har jeg ei gammel løe. Denne løa har vært på stølen siden før år 1900 (ref rapport av registrering av av hus bygde før 1900 i Vestre Slidre) Løa har derimot ikke vært i bruk på lang tid, og er nå i så dårlig forfatning at den har falt ned. Å sette den opp igjen med de gamle materialene er umulig. En del av materialene er også fjernet for at det ikke skal være til fare for dyrene på beite. Jeg vil derfor sette opp en ny løe som erstatning for den gamle, basert på gammel stil og byggeskikk. Det vil si at den skal føres opp i laft, og ha tilnærmet de samme mål som den opprinnelige. Takteking i torv. Målene av løa har jeg tatt ut av Valdreskart, men har også vært og tatt målene fysisk på jordet.

På 1800 og 1900 tallet var det vanlig å bygge løo på jordet for og gjøre det enklest mulig å få inn foret. Selet og fjøset lå som regel øverst, og så lå løo nederst. Men det var også vanlig å legge alle husene på stølen i tunform, ref for eksempel stølene i Strø og Øvre Hande på Bjødnhøvd. Og det er dette jeg vil søke om nå. I 2019 er det ikke så mye tørt lausfor som blir produsert, og bruken av uthus har forandret seg. Det vi har behov for nå er en plass til oppbevaring av verktøy, fôr til dyr og utstyr. Jeg vil derfor få flytte løa opp på tunet der selet og fjøset står. Jeg har skissert dette på vedlagt kart. En slik flytting vil ikke medføre store terrenginngrep, plasseringen er tenkt på en flat og tørr stølsvoll. Uttrykket på løa vil være det samme som den gamle ved at den er lang og smal og laftet. Tømmeret vil bli satt inn med jernvitrol for å se gammelt ut. Det er tenkt noen vinduer for å slippe inn lys. Det vil ikke bli anlagt noen ny vei over jordet da det kun blir utvidet bruk av stølstunet. Jeg mener den vil falle naturlig inn som en del av det gamle stølsmiljøet.

Kart med ny og gammel plassering

Teikningar av ny lagerhus

Statskog har gjeve slik uttale datert 27.8.19:

Det søkes om å bygge ny løe plassert oppe ved bebyggelsen istedet for nede på jordet. Dette begrunnes med at det ikke er behov for løe lengre slik som før, men at de har behov for lagerplass.

Fjellstyret må vurdere i henhold til seterforskriften § om mulighetene til å bygge flere bygninger på setra. Det skal være et landbruksmessig behov som ligger til grunn. Omsøkte hus er på over 70 m². Selet ble restaurert/nybygg for ca. 10 år siden og er på over 80m². Det må derfor begrunnes hvorfor det er behov for så mye lagerplass. Setra slås og beites. Det er fint at en benytter gamle byggeskikker, men et uthus/lager skal ikke inneholde store vinduer som minner mer om ei hytte. Fjellstyret får vurdere om eksisterende fjøs kan dekke behovet de har for lager.

Statskog er noe skeptisk til slik utvidelse og setter spørsmålstegn ved det landbruksmessige behov for denne type utvidelse av bygningsmassen.

Oppland fylkeskommune har gjeve slik uttale datert 13.9.19:

Det vises til deres henvendelse mottatt den 03.07.2019 vedrørende søknad om gjenoppbygging og flytting av løe - gnr 94 bnr 1 fnr 663 og 664 i Vestre Slidre. Stølen er drift og søknaden er derfor sendt Oppland fylkeskommune for uttale etter Seterforskriftens § 10. Kulturarvenheten har bedt om utsatt frist for uttale grunnet redusert kapasitet og stor saksmengde.

Søknaden gjelder riving av løe, som allerede har falt ned, bygging av ny løe etter samme mål som opprinnelig løe samt flytting av denne til inn i stølstunet, sørvest for selet. Vedlagt søknaden er bilder av nedfalt løe og ønsket plassering, tegninger av ny løe samt planskisse med ønsket plassering av ny løe. Søker opplyser at det er ønskelig å bygge ny løe i stølstunet som lager på grunn av behov for oppbevaring av verktøy, fôr og utsyr. Søker viser til at det finnes enkelte andre støler hvor løa er plassert inntil de andre stølshusa og ikke for seg selv ute på et jorde. Løa er planlagt oppført i laft med torvtak. Vedlagte tegninger viser to små vinduer på gavl mot vest, to store vinduer på gavl mot øst, et avlangt vindu på langsida sør og dobbel låvedør på langsida mot nord.

Kulturarvenheten har vurdert mottatt søknad og mener det er uheldig å flytte/bygge ei løe i stølstunet. Dette vil ta løa ut av sin opprinnelige kontekst. Det kan være at dette er tilfelle på enkelte andre støler, men det antas at det da i tilfelle er spesielle forhold til terreng, plassering av og helning på jordet i forhold til stølstunet som er årsak til dette. Det er ikke tilfelle her.

Oversendte tegninger viser ei løe med flere vinduer av ulik størrelse. Ei løe har tradisjonelt ikke hatt vinduer i det hele tatt. Dersom det skal være lysåpninger i ny løe, må disse ha form som mindre glugger. På bakgrunn av det ovenfor nevnte råder Kulturarvenheten Vestre Slidre Fjellstyre til å avslå mottatte søknad. Dersom løa skal bygges opp igjen må det gjøres på opprinnelig plassering, etter tradisjonelle metoder og slik som opprinnelig.

Kulturarvenheten oppfordrer søker til å sette i stand og benytte fjøset, for å dekke behovet for lagringsplass, i stedet for å bygge en ny bygning i stølstunet. Fjøset er ikke nevnt i søknaden og tilstanden på dette er derfor ukjent. Dersom dette blir aktuelt anbefales det å ta kontakt med bygningsvernrådgiver Odd Arne Rudi ved Valdresmusea for en vurdering av fjøsets tilstand og eventuelt nødvendige tiltak for å ta i bruk bygningen som lager/uthus. Dette er en gratis tjeneste, les mere om tjenesten her:

<https://www.oppland.no/fagomrader/kulturarv/fredete-og-verneverdige-hus/handverk/>

Det kan eventuelt søkes om tilskudd fra Kulturminnefondet, SMIL – midler eller lignende ordninger for istandsetting av fjøset. Bygningsvernrådgiver kan gi råd og veiledning om søknadsprosess og de ulike ordningene.

Søkjaren viser til andre stølar som har alle husa i tunform. Det normale er at løe ligg nede på jordet og utanom stølstunet. Det er ikkje alle stølar som har løe og då ligg alle husa i tunform. I Strø er det berre to stølar som har løe og begge dei ligg ned på jordet. På Øvre Hande ligg det fleire hus i tun, men løa ligg utanom tunet.

Stølsbrukarane har normalt fått føre opp at same hus som tidlegare, men det har vanlegvis dreia seg om hus som blir plassert på omtrentleg same som før. I sak 10/17 godkjente fjellstyret erstatning av forfallen gamal løe med ei ny med same plassering og utforming. Vedtaket var grunngeve med at ein også la vekt på kulturverdiande ved stølslandskapet. Grunnforma til bygget i aktuell sak er tilsvarande løa som har falle ned. Uttrykket blir likevel forskjellig sidan det er vindaug i bygget. Den store forskjellen i desse sakene er at plasseringa blir endra. Det er derfor ikkje aktuelt å leggja vekt på kulturverdiane slik det vart gjort i sak 10/17. Om det var søkt om å føre opp ei løe på same staden og utan vindaug, kunne ein behandle søknaden ut frå kulturhistoriske verdiar.

Når ein skal sjå bort frå at det er til erstatninga av tidlegare bygg, må ein behandle søknaden som ei vanleg byggesak. Då skal behovet for bygget vera avgjerande. Fjøset blir i dag ikkje brukt til husdyr og det er så romsleg at det kan nyttast til lager. I sak 22/13 av slo fjellstyrt ein søknad om oppføring av skåle med grunngeving at det var tilstrekkeleg med hus på stølen ut frå behovet. Ut frå behovet ligg det derfor ikkje til rette for å godkjenne søknaden.

Framlegg til vedtak:

Fjellstyret avslår søknaden om å føre opp bygg det er søkt om. Grunngeving er at det ikkje er behov for meir lagerrom ut frå drifta.

Vedtak:

Fjellstyret avslår søknaden om å føre opp bygg det er søkt om. Grunngeving er at det ikkje er behov for meir lagerrom ut frå drifta.

Vedtaket er gjort med fire stemmer mot ei stemme.

Åshild Reien var inhabil i behandling av saka og Ola Rogn møte som varamedlem.

I følge §28 i forvaltningsloven kan enkelvedtak/forskrift klagast over og forvaltningslova sine reglar er gjort gjeldande for fjellstyret si saksbehandling etter fjellova, jf. §10 i fjellova . Etter forvaltningslova § 2 fyrste ledd bokstav a er «vedtak» definert som «en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter)». Parter har rett til innsyn i saksdokument.

Eventuell klage skal sendast Vestre Slidre fjellstyre innan 3 veker frå mottak av dette vedtak.

Vestre Slidre fjellstyre den 21.11.19

Harald Ranum
sekretær

Utskrift: Stølsbrukar
Statskog
Vestre Slidre kommune
Oppland fylkeskommune